

Høring av forslag til endringer i forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram

mv. (Voksenvaksinasjonsprogram)

Norske Kvinners Sanitetsforening (NKS) er Norges største kvinneorganisasjon med 44 000 medlemmer og 550 lokalforeninger over hele landet. Vi eier og drifter et stort antall ideelle virksomheter i spennet fra store sykehus som leverer til spesialisttjenesten til kommunale omsorgsboliger. Vi er også en stor nasjonal beredskapsorganisasjon med 5500 beredskapsfrivillige. Over hele landet driver Sanitetsforeninger frivillige kvinnehelseaktiviteter, integrering og omsorgsberedskap. I tillegg er vi en stor kvinnehelseforskningsaktør.

Departementet viser til at regjeringen i statsbudsjettet for 2025 har foreslått å etablere et vaksinasjonsprogram for voksne og risikogrupper. Forskriftsendringen vil legge en ramme for å vurdere eventuelle nye vaksinasjonstilbud og videre utvikling av programmet.

NKS støtter foreslåtte endringer i forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram for å inkludere et voksenvaksinasjonsprogram i det nasjonale vaksinasjonsprogrammet som inkluderer også risikogrupper.

Målet er å oppnå bedre oppslutning om vaksinasjonsanbefalinger, gjennom å sikre befolkningen et tilbud om vaksinasjon, bedre tilgjengelighet og redusert pris for enkelte vaksiner. Ved vaksinasjon tilføres kroppen en svekket bakterie eller virus, deler av slike, eller noe som likner dem. Da aktiviseres immunapparatet uten at vi blir syke. Slik kan noen av de farlige smittsomme sykdommene forebygges på en enkel og effektiv måte. For enkelte sykdommer vil vaksinasjonen føre til livslang beskyttelse, i andre tilfeller reduseres effekten etter noen år og man trenger oppfriskningsdoser. I utredningen pekte FHI på at andelen eldre i den norske befolkningen er økende, og at det er et behov for å forebygge sykdom blant eldre for å bidra til produktivitet i samfunnet, og for å redusere smitte og forbruk av antibiotika. Gjennom å forebygge sykdom vil etterspørselen etter helsehjelp og kostnader for samfunnet reduseres. Det er viktig å stimulere til bedre oppslutning om vaksiner, det vil gi bedre sykdomsforebygging og redusere risiko for sykdom og død, redusere bruk av antibiotika, redusere behov for helsehjelp og belastningen på helsetjenestene, og kunne redusere sykefravær. Et program vil kunne utjevne helseulikheter i befolkningen gjennom bedre tilgang, gi likere kostnader, og økt helsekunnskap i befolkningen. Et program vil også gi bedre beredskap for vaksinasjon av store befolkningsgrupper.

Departementet foreslår at voksenvaksinasjonsprogrammet i første omgang inkluderer vaksinasjon for sesonginfluensa, covid-19 og pneumokokksykdom. Programmet legger til rette for at det kan utvides med vaksiner mot flere sykdommer, eksempelvis påfyllingsvaksine mot difteri, stivkrampe og kikhoste. Vaksine mot sesonginfluensa og covid-19 skal tilbys grupper med økt risiko for alvorlig sykdomsforløp. Folkehelseinstituttet skal gi retningslinjer for

gjennomføring. I vaksenvaksinasjonsprogrammet skal det gis tilbud om pneumokokkvaksine til 65- åringer. Ved oppstart av programmet i 2025 skal tilbudet gis til personer født i 1960. Departementet foreslår at tilbudet følger årskullet, og at de som ikke tar vaksinen det året de fyller 65 år skal ha tilbud om vaksinasjon senere. 10 Det foreslås inntil 25 pst. egenbetaling for vaksinasjon mot covid-19 og pneumokokksykdom og full egenbetaling for sesonginfluensa.

Det bør også vurderes å inkludere et vaksinasjonstilbud for HPV. HPV-vaksine inngår i barnevaksinasjonsprogrammet som tilbys elever i 7. klasse, for jenter i 2009 og i 2018 for gutter. Et opphenningsprogram for unge kvinner opp til 26 år ble introdusert i 2016, mens et tilsvarende tilbud for unge menn er ikke blitt innført. Konsekvensen er derfor at flere uvaksinerte unge voksne vil ha en risiko for å utvikle HPV-relatert kreft, fordi de per i dag ikke er tilstrekkelig beskyttet mot HPV-viruset.

NKS støtter legeforeningens innspill om at vaksiner mot helvetesild også tas inn i programmet. Helvetesild er en smertefull sykdom som i særlig grad rammer kvinner. Vi vet at kvinner lever lenger enn menn, men har færre friske leveår. Å sikre vaksinasjon mot sykdommer som rammer mange kvinner er et av mange tiltak som kan gi kvinner flere friske leveår.

Den faktiske kostnaden for vaksinasjon vil variere mellom kommuner, og være avhengig av hvilke avtaler kommunene gjør med vaksinasjonsaktører. Departementet mener en veiledende sats for egenbetaling for vaksinasjon vil være i tråd med målet om å gi innbyggerne et likt vaksinasjonstilbud. I denne sammenheng mener NKS at det også bør vurderes en felles pris i Norge for alle vaksiner og at det kan komme under frikort-ordningen. For å motvirke sosial ulikhet.

NKS støtter også Helse- og omsorgsdepartementet der det foreslår at det etableres en påminnelsesordning for personer med aldersindikasjon for vaksine i vaksenvaksinasjonsprogrammet. Det foreslås en modell der det sendes påminnelser per sms, ev. brev til de som ikke bruker SMS, som viser videre til informasjon på helsenorge. Der kan det gis informasjon om vaksinasjonsstatus og hvilke vaksiner som er aktuelle for den enkelte, og generell informasjon om vaksinasjon og om hva innbyggere kan gjøre for å få informasjon om vaksinasjonstilbudet i egen kommune. Vi støtter departementets vurdering av at samfunnsnyttien ved en påminnelsesordning som kan øke vaksinasjonsdekningen i befolkningen generelt, og sikre at alle de som ønsker å ta vaksine får mulighet til det, veier tyngre enn inngrepet i den enkeltes personvern. Her bør det også foreligge tilgang på ulike språk og dette må samkjøres med arbeidet med ny kvinnehelseportal ved OUS.

NKS ønsker å rette oppmerksomhet mot at kvinner er langt mer utsatt for bivirkninger av vaksiner enn menn. Det er godt belagt i forskning at det er stor forskjell mellom kvinner og menns immunrespons på vaksiner og at konsekvensen av lik dose til begge kjønn gjør at

kvinner er mer utsatt for bivirkninger og pasientskader knyttet til vaksiner. Regjeringens kvinnehelsestrategi har som mål «å bidra til at betydningen av kjønn blir vektlagt i politikkutformingen, og i hvordan helsemyndighetene og vår felles helsetjeneste arbeider med kvinners helse og kjønnsperspektivet i helse.» Vi ber om at disse perspektivene blir inkludert i vaksinasjonsarbeidet.

Vennlig hilsen

Malin Stensønes
Generalsekretær